

Latweefch u Awise.

Nr. 19. Zettortdeena 7ta Mai 1842.

Johrgis Neumarks.

Kas schohs wahrdus raksta, senn apnehmees, mihtus Latweeschus kahdureis pamahziht, kas tee Deewabihjigi wihti bijuschi, kam tas Kungs tahdu garru dewis, muhsu basnizas dseefmas is-dohmaht, un kristigahm firdim par labbu farak-stiht, lai warretu basnizas un mahjas runnahf flawas dseefmas, un pateizibas dseefmas, un garrigas dseefmas, un tam Kungam firdi dsee-dahf un flawu doht. Jo muhsu basnizas dseefmas irr pahreleku dahrgs glihtums tafs ewan-geliuma draudses, kas zaur Deewa apgahda-schanu un Mahrtina Luttera puhlina no tumfi-bas warras atswabbinata. Winna laikds mas svehtu dseefmu raddahs eeksch tehwa wallodas. Eeksch basnizahm draudses kluffas stahweja, jo ne mahzeja latinisku wallodu, eeksch ka skohlas behrni un dseedataji wezzu laiku dseefmas preek-schā dseedaja. Winsch pirmais wahzu dseefmas rakstija, un meldinus isdohmaja; dauds zitti pehz winna scho svehtigu zellu usnehmuschi. Un kur ween to skaidru ewangeliuma mahzibu mahzija, tur arri tafs dseefmas pahrtulkoja, meldinus ee-mahzija, un ewangeliuns ar to brihnum eespeedahs. Urri Latweeschu svehtas dseefmas tik ne wissas no wahzu wallodas pahrzelatas.

Bet kā sazziju, to waijaga jo pilnigi istah-stiht, un taggad man wallas now. Tad nu scho reisi dohfschu, kas man pee rohkas, un no Johrgu Neumarka stahstischu.

No winna wahzu dseefmahntahs diwas latwiski pahrtulkotas: „Taws Dehls mums mahza luhgtees“ — un: „Kas Deewu debbefis leek walidit.“ Abbas kristigahm dwehselehm mihtas. To pirnu prahwests M. Swante Gustavs Dihz, Smilenes mahzitajs, irr pahrtulkojis; to ohtru wezzds laikds Krishjahns Lauterbaeks, Rihgas mahzitajs, un prah-

wests Krishjahns Didrikks Briksforns, Doh-beles wahzu mahzitajs, irr tulkojuschi. Pehz wezzais Stenders to pahrtaisijis.

Pats Johrgis Neumarks bija 1621mā gaddā eeksch Tührinas semmes, Mihlhausen pilsatā dsimmis, un irr 1681mā gaddā eeksch Weimares nomirris, ar augstu gohdu zeenihts. Truhkums un nabbadsiba to jaunu speede, Deewa balsi klaushtiht, un pee Deewa turretees. Un ko pats no Deewa isluhdsees, kā pats Deewa tehwa prahtam tizzedams apmeerinajees, to winsch farā dseefmā falizzis, un pats arri to finnamu meldinu isdohmajis. Winna dsihwes wehrā leekamais notikums tas bija, ko schee per-schi stahsta:

1.

„Eij luhdsoht, dseedoht, Deewa pehdas,
Darr to kas tewim peeklahjabs,
Nett us to Kungu tawas behdas;“
Tā Johrgis Neumarks no puhtahs,
Ikdeenās Deewu flaweja,
Un gudribinu mekleja.

2.

Bet kaut arr' mahzijahs un speedahs,
Tahs pahrtikshanab ne bija,
Un zilwei arr' winnam leedsahs,
Ne finejde to, ko waijaga.
Un tahda deena atnahze,
Kur wissa nauda isgahje.

3.

Gan waijadseja leetas fanest
Par kihla parahd' dewejam,
Un istabiku tukschu pamest,
Kas dohe bes kihla nabbagam!
Pehz nonesse arr' grahmatas,
Kas winnam mihi eerastas!

4.

Tomehr winsch Deewam ustizzeja,
Kad paliga ta peetruhle,
Us Deewa stipri ween zerreja,
Kad jaehd faufa maisite.
Un truhkumā un tukschumā
Winsch sawu dseesmu dseedaja.

5.

Un wakkards, kad gulleht gahje,
Un behdas firdi pahrnehme,
Kad winsch ar to ween preeku krahje,
Kad pijoli winsch panchme,
Kad meldinu winsch spehleja,
Kad firds paliske meeriga.

6.

Un heidsoht wissu bij isbewis,
Ta pijole ween atliske.
Ne redsedams palig' preeksch sewis,
Winsch arri to wehl aishneffe,
Eedewe kihlu nehmejam,
Kad affras birre aumalam!

7.

Kad waisadseja kad opgultees
Bes mihlahm skannahn eerastahm,
Kad nopratte, ka waijag' kultees
Ar behdibahm tam nabbagam,
Kad luhdse Deewu summig:
Mahz paligā, kungs isglahbi! —

8.

Un Deews arr' paligā atnahze,
Kad waijag' mums, gan sinnadams;
Mo rihta fullainis atnahze
Mo Leelakunga, fazzidoms:
„Mans Leelakungs no juns dsirdejis,
Juhs labbprah buhtu redsejis.“

9.

Winsch drihs pee Leelakunga gahje;
Tas winau miqli usrunna:
„Es dsirschu, truhkums juhs apstahje,
Bet effoh labba mahziba.
Schohs rakstu juhs man pahrrakstat,
Kad redseschu, lo noprohtat!“

10.

Un Deewu teikdams winsch pahrgahje,
Un winna palig' isluhdsahs,
Un dohmaht, rakstih ne apstahje,
Lihds wissu pabeligt laimejahs,

Tas Leelakungs zaur islassija,
Un rakstitaju gohdaja.

II.

„Zè, nemmat masu lihdsibiu
Par juhsu galwas puhlinu.
Woi gribbat pee man animatinu,
Woi gribbat tapt par sikrechru?“
Neumarks ne wahrdu fazzija.
Ta firds bij preeka pahremeta.

12.

Un tulist pirmat ismalkaja
To parrad' kihlu nehmejam,
Ar sawu pijoli pahrgahje,
Un preezigs bija pawissam.
Winsch prohwe: reds, ta skanna wehl
Ta patti pehz ka bijis scheh!

13.

Un pahrnahzis, winsch ne warr waldbiht
To firdi, tulist dseed un spehl:
„Ras Deewu debbefis leek waldbiht:“
Ta skanna atskann dascham wehl,
Un firdis behdahm isehstas,
Ar winna dseesmu aprimstahs.

F. N.

Teesas flubbin a schanab.

Us pawehleschanu tahs Beiseriftas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
tohp no Dohbeles pagasta teesas wissi parradu dewej
un nehmeji ta bijuscha Faun-Sessawas faimneeka
Suseeru Kristap Dipner, kas nesphehzibas dehl no fa-
wahm mahjahm islikis, un pahr kurra mantu inventa-
riuma-truhkumu un zittu parradu dehl konkurse
spreesta, usaizinati, pee saudeschanas sawas teesas
diwu mehneschu starpā, prohti lihds 13tu Juhni f. g.,
kas par to weenigu un ieflehgshanas terminu nolists,
pee schihs pagasta teesas peeteiktees; ar to peemahdis-
chanu, ja tee parradu nehmeji nolista termina ne
peeteiktees un sawus parradus ne atlighsinahs, schee
pehzak ar dubbultu maksu tiks apstrahtpeti. Dohbeles
pagasta teesa, tai 8tā April 1842.

(L. S.) G. Grandowski, pagasta wezzakais.
(Mr. 152.) W. Kaz, pagasta teesas frihweris.

No Vahrbeles pagasta teesas tohp wissi tee, kam
lahdas taifnas parradu prassishanas buhtu pee tahs
atlikkuschas mantas ta nomirruscha Krohna Eseres un
Stelpesimuischa Kuhlju mahju faimneeka Fahn Leijas-
semneek usaizinati, 2 mehneschu starpā, un wissweh-

Iak lihds 22tru Mei f. g., ar sawahm prassifchanahm un winnu peerahdischanahm pee schihs pagasta teefas peeteiktees un sagaidit ko teesa pehz likfumeem spreedihs. Bahrheles pagasta teesa, tai 24tā Merz 1842.

(Nr. 141) M. Sommer, preekschfhdetais.
S. Seegrün, pagasta teefas frihw.

* * *

Wissi tee, kam kahdas taifnas prassifchanas jeb mantas meklefchanas buhtu pee ta nomirruscha Kalnamuischach Lohzu Fahna fainneeka Fahna Welwert, tehp usaizinati, ar sawahm meklefchanahm wifewehlak lihds 8tu Mei f. g. pee Kalnamuischach pagasta teefas peeteiktees, jo wehlak neweenu wairs ne klausih. Kalnamuischach, 27tā Merz 1842.

(T. S.) Janne Strautmann, pesehdetais.

(Nr. 37.) F. Bluhmann, pagasta teefas frihweris.

* * *

No Wezzumuischach pagasta teefas tohp wissi parada beweji ta lihdschinniga Wezzumuischach fainneeka no Kunzku mahjahn, Zurre Baumann, par kurra mantu konkurse spressia, usaizinati, divi mehniesch starpā, wifewehlak lihds 29tu Mei f. g. ar sawahm prassifchanahm un winnu peerahdischanahm scheitan peeteiktees, ar to pamahjischan la wehlak neweenu wairs ne peenems. To buhs wehrā nemt! Wezzumuischach pagasta teesa, tai 3schā April 1842.

(Nr. 176.) G. Reekusch, pagasta wezzakais.
Kunsien, pagasta teefas frihweris.

* * *

Wisseem teemi kam kahdas taifnas prassifchanas pee tahs atstahtas mantas tahs nomirruschach feewas ta Zennesmuischach fainneeka Dumpju Schkaba ar wahrdu Greeta, buhtu, tohp usaizinati, sew ar sawahm prassifchanahm lihds 20tu Mei f. g. pee Zennesmuischach pagasta teefas peemeldehtees. Zennesmuischach, tanni 15tā April 1842.

(Nr. 18.) †† Brand, pagasta wezzakais.
Aulerhuff, pagasta teefas frihweris.

* * *

No Wirkusmuischach (Heyden) pagasta teefas tohp wissi tee, kam taifnas prassifchanas buhtu, pee Wirkusmuischach fainneeka Ustuppu Kahla, par kurra mantu konkurse nospreesta, usaizinati, divi mehniesch starpā pee schihs teefas peeteiktees, zittadi neweenu wairs ne klausih. Wirkusmuischach pagasta teesa, 22tā April 1842.

(T. S.) †† Fritz Leinah, pagasta wezzakais.

(Nr. 20.) G. Krause, pagasta teefas frihweris.

Kad Puhres muischawaldischana schai pagasta teefai usdewuse, wissus tohs, pee Puhres pagasta peerakstius pagasta-lohzeckus un brihwlaudis, kas taggad ar un bes passheim zittös pagastös usturrahsh us-aizinah, fewis pee schihs nahkamas pahrrakstischanas, kas schnni 1842trā gaddā gaidama, pehz teem par scho leetu ezelteem likfumeem, tur likt peerakstitees, fur winni taggad usturrahsh, un turklaht peekohdina, ka wissu wehlaki lihds 6tu Juhni kas par to heidsamu termini nolikts irr, wissi schai pagasta teefai sawu taggadeju mahjaē-weetu peerahdiht buhs, un tai paschā laikā sawas frohna nodohschanas un magashines parodus atlihdsinah, zittadi ar teem kā ar apkahrt staigu-leem un wasankeem darrilhs; tad wissas tahs pagasta teefas kur kahds pee Puhres pagasta peederrigs zilweks usturrahsh zaur scho teekluhgat, tohs pehz teem tadehl eezelteem likfumeem, sawōs pahrrakstischanas russös us-nemt un par teem schai pagasta teefai sinnu doht; un tah-laki neweenu pee Puhres peederrigu lohzeckli, kam naw passes sawā pagasta mahjasweetu doht, ja winnas ne gribb tadehl fudsibā un kildā kluht. Puhres pagasta teesa, 28tā April 1842.

(T. S.) †† R. Wallberg, pagasta wezzakais.
(Nr. 44.) E. Rosenthal, pagasta teefas frihw.

* * *

No Wezzpilles pagasta teefas tohp us Wezzpilles muischach waldischana gribbeschanu wissi pee Wezzpilles, Duppeles un Alisteres peerakstii pagasta-lohzeckli, kas taggad ar un bes passheim zittös pagastös usturrahsh, usaizinati, pee nahkamas pahrrakstischanas, kas schai 1842trā gaddā gaidama, pehz teem par scho leetu ezelteem augsteem likfumeem, tur likt peerakstitees, fur winni taggad usturrahsh.

Tellakt tohp arri wissas tahs pagasta teefas, fur tee peeminneti Wezzpilles, Duppeles un Alisteres laudis usturrahsh, zaur scho luhgat, tohs, pehz teem tadehl eezelteem likfumeem, sawōs pahrrakstischanas-russös us-nemt, ui par tam schai pagasta teefai sinnu doht, un turpliskam neweenom Wezzpilles, Duppeles un Alisteres semimneekam, kam naw passes, sawā pagasta mahjas weetu doht. Wezzpilles pagasta teesa, 3otā April 1842.

(Nr. 52.) †† Janne Gannberg, pagasta wezz.
E. Brandt, pagasta teefas frihweris.

Zitta flubbinachana.

Wissi pee Leelas Uppesmuischach, us ta zella starp Dohbeles un Saldes, peerakstii brihwlaudis, tohp

zaur scho usaizinati, pee laika Suschumuischā pee pahrrakstischanas, kas drīhs gaidama, peeteiktees; zittadi tohs, kas ne buhs peeteikuschees, no rullem dsehsihis un wairs pee Uppesmuischās pagasta ne pērakstihis. Suschumuischā, 8tā April 1842.

Ernst Firls.

* * *

Par Zahneem f. g. warr to pee Krohnakulpjumuischās peederrigu Paugukrohgu us arrenti dabuhlt.

2

Sinna par jaunu grahmatu.

Is pehrna gadda Lotweefchu drauga lappohm fe-wischki un par sawadu grahmatu tilke nodrikketas tahs mahzibas, kam schis wirsraksts:

„Darbu-rullis pa mehnescsheem, jeb mahziba, kahdi darbi fainmeckeem ar sawu faimi ikkatrā mehnescshee pehz kahrtas jastrahda.“

Schai grahmatai irr 48 lappu-pusses 4riski un winnu, jaw gattawi eesetu warr dabbuht Nihgā pirkte pee Zahna basuizas mahzitaja Trey par 3o kap. sudr. gabbala.

Schinni grahmatā jeb rulli wissi tee darbi, kas semmes kohpejeem tik labbi mahjā, kas laukā jastrahda, irr eedalliti pa mehnescsheem: prohti, tē isteikts, kah-

dā laikā un kā katrs darbs pehz kahrtas barrams. Kaut gan sinnam, ka ikkatram labbam un kreetnom namma-turrejam pascham wissi darbi un tas laiks, kad tee jastrahda, sinami, tad tomehr zerram, ka tas muhsu rulli ne smahdehs wissi. Jo tē usees daschu labbu sinnu un derrigu padohmu, ko libds schim webl ne sinnoja un kas tam tomehr lehti derrehs. Zadehl warram gan fazziht, ka schi grahmata buhs labs padohma dewejs un derrigs waddons us labklahschana tahdeem fainmeckeem, kas sawā dshwoschanā dsen-nahs us preeskhu kluht un kas gribb yee-augt tanni sapraschanā un gudribā, kas derr preeskhu Deewa un zilweekeem.

Schi grahmatina jaw neddelabni gulf us mannu galdu, un rakstajās mannis luhdsis lai arri muhsu avisēs par to paschu ko eewelku. Ne esmu eespehjis schinni mahzitajeem leelā darbu laikā pee tam peekluht klah to grahmatinu ieklāft, nedz arri to warru nedz smahdeht nedz usteikts, kad ir buhtu to lassījs, talabb ka itt neko no laukus, bittu- un dahrsu-kohpschanas pats ne prohtu; bet pasīhstu schihs grahmatinas rakstaju kā iemannigu un saprattigu vihru, kas pats gaddeem par ueraugu bijis un us laukeem audsis, tad nu winni teescham pehz ta wahrda buhs darrijuschi: Pahrbaudait wissas leetas, un to kas labs irr paturrait.

W. Pantenius.

Maudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgā, tanni 27tā April 1842.

	Sudraba		Sudraba
	naudā.	Rb.	Kv.
I jauns dahlberis	geldeja	I	33
I puhrs rudsu	tappe maksahs ar	I	80
I — kweeschu		3	—
I — meeschu		I	25
I — meeschu = putraimu		I	90
I — ausu		—	80
I — kweeschu = miltu		4	—
I — bibdeletu rudsu = miltu		2	50
I — rupju rudsu = miltu		I	70
I — sīnu		I	60
I — linnu = sehklas		2	50
I — kannepu = sehklas		I	60
I — kūmienu		5	—
I poħds kannepu	tappe maksahs ar	I	—
I — linnu labbakas surtes		I	80
I — — fluktakas surtes		I	60
I — tabaka		—	65
I — dselses		—	75
I — sveesta		2	60
I — muzzā filku, preeschu muzzā		I	25
I — — wihschnu muzzā		I	50
I — farkanās fahls		I	—
I — rupjas leddainas fahls		6	—
I — rupjas baltas fahls		4	40
I — smalkas fahls		4	—

Vrihw drikkēht.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas=rahis A. Weitler.

No. 165.